

Politiikkajohdonmukaisuus pakolaisuus ja kehityspolitiikka -evaluoinnissa

Kohti arviointia 2.0 -seminaari: Miten kestävän kehityksen agenda 2030 muuttaa arviointia?

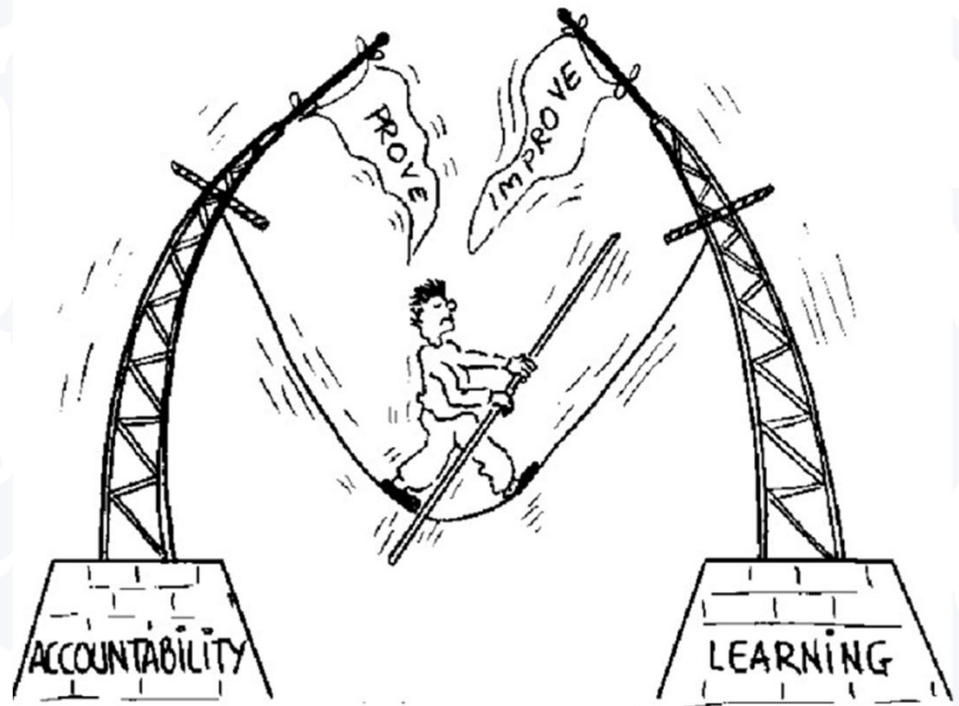
14.12.2017

Sanna Pulkkinen, Kehitysevaluoinnin yksikkö, Ulkoministeriö

Kehityspolitiikan evaluointi UM:ssä

- Kehitysevaluoinnin yksikkö arvioi kehityspolitiikkaa ja -yhteistyötä. Mandaatti ei kata muiden ministeriöiden tuloksellisuusarviointia.
- Kehitysevaluoinnin yksikkö vastaa politiikka-, strategia- ja rahoitusinstrumenttien evaluoinneista.
- Hanketason evaluoinneista vastaavat toteuttavat osastot/yksiköt.
- Kehitysevaluointi palvelee tilivelvollisuutta ja oppimista.

Evaluointi pakolaisuudesta ja kehityspolitiikasta

- Evaluoinnin suunnittelu on käynnissä.
- Aloitus helmi-maaliskuussa 2018 ja valmis alkuvuodesta vuonna 2019
- Miksi evaluointi tehdään?
=> Evaluoinnissa painottuu oppiminen
 - 1) Opit evaluointiprosessista Agenda 2030:n ja politiikkajohdonmukaisuuden evaluointiin
 - 2) Opit politiikan ja toimintatapojen kehittämiseksi (pakolaisuus ja politiikkajohdonmukaisuus)

Globaalikonteksti

- **Globaalit sopimukset ja prosessit (esim. Geneven sopimus ja parhaillaan neuvoteltava pakolaiskompakti)**
 - **Kestävän kehityksen tavoitteet (SDGt):**
 - SDG:t ovat universaaleja ja koskevat kaikkia.
 - ”No-one is left behind” -periaate (kappale 4) => Tavoitteet koskevat myös pakolaisia ja maan sisäisesti siirtymään joutuneita
 - SDG 17.14: *”Parantaa kestävästä kehityksestä koskevan politiikan johdonmukaisuutta.”*
 - **PCD (policy coherence for development) => PCSD (policy coherence for sustainable development)**, jonka merkitys on kasvanut
 - PCD: *”ensuring that policies do not harm and where possible contribute to international development objectives”*
 - PCSD: *”PCSD is an approach and policy tool to integrate the economic, social, environmental and governance dimensions of sustainable development at all stages of domestic and international policy making”*
- => No harm -periaatteesta laajempaan synergian etsimiseen eri politiikkalohkojen välillä**

Konteksti Suomessa

- Kehityspoliittinen selonteko (2016) nostaa yhdeksi keskeiseksi teemaksi pakolaisuuden ja muuttoliikkeen.
- Tavoite: Ihmiset voivat elää turvattua elämää kotimaassaan ja saada siellä riittävän toimeentulon.
- Keinot: kehitysyhteistyö, humanitaarinen apu ja politiikkavaikuttaminen EU:ssa ja kansainvälisesti
- Poliittikajohdonmukaisuus; ulko- ja turvallisuuspolitiikka, ihmisoikeuspolitiikka, kriisinhallinta, kauppapolitiikka, ilmastopolitiikka, pakolaispolitiikka
- Poliittikajohdonmukaisuutta on painotettu Suomen kehityspoliitikassa jo pitkään; esim. EU-puheenjohtajuus, kehityspoliittisissa ohjelmissa (2004 ja 2012), ruokaturvapilotti, verotus ja kehitys, muuttoliike ja kehitys
- Agenda 2030 myötä vastuuta on siirtynyt UM:ltä VNK:lle.

Mitä jo tiedetään?

- Googlettaminen
- Humanitaarisen avun ja kehitysyhteistyön jatkumoa on yritetty parantaa, muttei ole onnistuttu. Esim. Noradin selvitys toteaa, että HA:n ja kehitysyhteistyön jatkumon ongelmia ovat päällekkäisyys, tehottomuus ja väliin jäävät aukot ja että toimijoilla on erilaiset lähestymistavat, kieli ja prioriteetit.
- DACin pakolaisuusevaluointien synteessin päätuloksia ovat:
 - Humanitaarisen avun tarve on pitkittynyt (esim. Afganistan).
 - Humanitaarisilla, kehitysyhteistyö-, sotilas- ja diplomaattisilla toimijoilla on erilaiset periaatteet, mandaatit ja intressit.
 - Rahoituksen riittämättömyys vähentää johdonmukaisuutta ja tehokkuutta.
 - Evaluoinnit osoittavat systemaattisesti, että juurisyihin vaikuttaminen ei tuo tuloksia lyhyellä aikavälillä.

Mitä jo tiedetään?

- Ruotsissa EBAn (Expertgruppen för biståndsanalys) tekemä selvitys (2017) osoittaa, että humanitaarista apua ja kehitysyhteistyötä on suunnattu enenevässä määrin maihin, joista kohdistui suurin turvapaikanhakijoiden virta Eurooppaan.
- KPT:n raportissa (2014) todetaan, että politiikkajohdonmukaisuuden edistämiseksi olisi ollut hyvät mahdollisuudet, mutta päätöksenteon rakenteet eivät ole tukeneet kehitysnäkökulman riittävää huomioimista. Tarvitaan riittävä poliittinen tuki johdonmukaisuuden integroimiseksi eri ministeriöiden toimintakulttuuriin.
- EU:lla ja Noradilla on parhaillaan käynnissä evaluoinnit politiikkajohdonmukaisuudesta. => Tulokset valmiina vuonna 2018
- UM:n teettämä selvitys ulkopolitiikan johdonmukaisuudesta vuonna 2018

Mitä haasteita?

- **Evaluointi kattaa useamman kyt-instrumentin ja politiikan**
 - Mandaatti evaluoida kehityspolitiikkaa UM:ssä
 - Eri toimijoilla erilaiset intressit ja kieli
 - Kehitysyhteistyön siiloutuneisuus
 - Kokonaiskuvan muodostaminen ja luotettavan tilastotiedon saaminen vaikeaa
- **Eri politiikkalohkojen vastuu eri ministeriöissä**
 - Kehitysevaluoinnin yksikkö ei voi arvioida muiden ministeriöiden tuloksellisuutta.
 - Eri toimijoilla erilaiset intressit ja kieli
- **Tiedonlähteet**
 - Poliittikajohdonmukaisuus on ollut koordinoimista => Riippunut aktiivisista ihmisistä ja lisäksi kirjallista materiaalia on vähemmän.
- **Evaluoinnin omistajuus**
 - Mitä laajempi evaluointi, sitä vaikeampaa on löytää evaluoinnin ”omistaja” => Miten tehdään evaluoinnista ”tarpeellinen” kuitenkin levittämättä evaluointia liikaa? Kuka ottaa kopin evaluoinnin tuloksista?

Miten arviointikäytäntöjä voitaisiin kehittää?

- Momentum: Agenda 2030 toimeenpano, seuranta ja arviointi VNK:ssa
- Monialaista arviointiyhteistyötä UM:n sisällä?
 - Oppia pakolaisuusevaluoinnista
- Monialaista arviointiyhteistyötä eri ministeriöiden kesken (yhteisevaluoinnit)?
 - Hyvä esimerkki on BEAM-ohjelman evaluointi (Tekes ja UM)
 - Vastuiden ja koordinoinnin sopiminen
 - Eri toimijoilla on erilaisia arviointikäytäntöjä; esim. Kehitysevaluoinnin yksikössä seurataan OECD DACin standardeja ja kriteerejä
 - Miten varmistetaan evaluoinnin käyttäjien omistajuus evaluointiyksiköiden ulkopuolella? => Suora merkitys evaluoinnin hyödyllisyyteen ja käyttöön
- Evaluointipolitiikka?; esim. monessa kumppanimaassa on kansallinen evaluointipolitiikka tai -laki
- ?
- ?

Kiitos!

